

Opatrovnictví (veřejné i soukromé), svéprávnost, podpora, zastupování, praxe a judikatura

ANOTACE:

Osoby, které nemohou samy za sebe jednat, si mohou svým konáním velmi ublížit (mohou dělat dluhy, neúčelně a prodělečně prodávat majetek, rozhodovat se v osobních záležitostech ke své škodě, nemohou si sami požádat o sociální službu, i když ji potřebují a sjednat platně smlouvu o poskytování služby). Proto je k ochraně takovýchto lidí vhodné ustanovení podpůrce, zástupce, nebo opatrovníka.

Opatření podpůrná či náhradního rozhodování jsou ale omezená. Je proto nutné znát aspekty ustanovení podpůrce, zástupce, omezení svéprávnosti, pravomoci opatrovníka, další možnosti (např. sociální práce).

Podpůrná opatření i opatření náhradního rozhodování je třeba kombinovat a také odlišit od sociální práce. Je nutné znát hranici sociální práce a např. opatrovnictví.

Podpůrce, zástupce a opatrovník musí zpravidla spolupracovat nejen s dalšími úřady (např. kvůli sociálním dávkám), ale i se sociálními službami, zdravotnickým personálem a institucemi soukromého práva (např. banky, věřitelé, pronajímatelé).

CÍLOVÉ KOMPETENCE ÚČASTNÍKA:

Absolvent se seznámí s právními instituty podpory a zastoupení osob, které za sebe buď nemohou jednat vůbec, nebo s obtížemi. Ujasní si, kdy je který institut vhodný a jak funguje. Dozví se o výhodách a nevýhodách jednotlivých institutů a bude schopen je v sociální praxi aplikovat (doporučit jejich užití). Pro svoji další práci získá praktické návody.

Absolvent by měl být také schopen rozlišit tíživost sociálně-právní situace osoby, která ohrožuje sama sebe a případně i své okolí. Měl by získat přehled o rozdílnostech situací a jednotlivých postupech. Měl by být schopen určit kompetence pomáhajících profesí. Co je v pravomoci sociálního odboru obce, co v pravomoci sociální služby, rodiny, zástupce, opatrovníka, kdy musí zasáhnout složky záchranného systému, jaká je vzájemná kooperace a jak jí docílit. Tyto své postupy by díky logice, právu a příkladům měl být schopen nejen identifikovat, provést, ale i obhájit jejich provedení, což bohužel vzhledem ke společenské (laické) neznalosti může být velmi složité.

Kurz si klade navíc za cíl ujasnit pracovníkům, kteří se pohybují v pomocných profesích (pracovníkům sociálních odborů obcí, sociálních služeb, opatrovnictví) jaká je důležitost projevu vůle, jaké jsou možnosti jejího nahrazení tak, aby byli schopní rozeznat, kdy může co kdo podepsat, aby byl podpis platný a nezpochybnitelný. Absolvent by měl být po kurzu znalý především ve smluvním vztahu mezi postiženým uživatelem (jako slabší stranou) a poskytovatelem služeb (jako silnější stranou) a měl by zvládnout rozeznat situace, co je v daném vztahu možné a co nikoliv a jak po právu řešit složitější situace, které ve službách vznikají (výpovědi, podpisy, zdražování).

OSNOVA:

Úvod	Seznámení s potřebnými zákony, vč. úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, metodikami (např. k detenci v sociálních službách), zjištění úrovně posluchačů, motivace posluchačů (dotazy předem).
Právní jednání	Kdo a kdy může právně jednat ve veřejném a soukromém právu (především v sociálních službách), jaká je platnost plných mocí, kdo je rovnocenným partnerem?
Instituty podpory a náhradního rozhodování	Kdy je vhodné řešit podporu, kdy zastupování a kdy opatrovnictví?
	Kdo má povinnost situaci řešit (sociální služba, rodina, sociální odbor)? Jaké jsou povinnosti sociálních pracovníků v rámci zajištění institutů podpory a nápomoci, případně náhradního rozhodování.
	Kdy lze ustanovit osobě opatrovníka s omezením svéprávnosti a bez omezení, jak ustanovit opatrovníka k rychlému řešení tíživé sociální situace.
	V jakých případech se ustanovuje opatrovník pro řízení a zvláštní příjemce?
	Role rodiče v zastupování svého zletilého dítěte (možnosti, kdy je co vhodné).
Dopad do praxe	Uzavření smlouvy (např. o sociální službě) na plnou moc, dodatky podepsané rodinou, výpovědi, které přijme pracovník obce a další ne/přípustné praktické řešení, jak je napravit, jak jsou správně kdo rozhodne o zvýšení úhrady, změně rozsahu služeb?
	Co může rozhodnout opatrovník, zástupce, podpůrce, obec s rozšířenou působností? K čemu je nutná opatrovnická rada, k čemu soud?
	Postupy zástupce a opatrovníka potřebné k zajištění běžné správy opatrovance (vč. role sociálních služeb), neplatnost jednání.
	Možné zneužití osoby okolím. Náprava takového stavu.
Rozdělení kompetencí v práci s klientem	Rozdělení sociální práce od institutů podpory a náhradního rozhodování.
Odpovědnost	Právní rizika opatrovnictví a odpovědnosti za škodu na straně opatrovance i opatrovníka (s dopadem také do pobytu v sociální službě a na sociálního pracovníka).
Vztah k dalším oblastem života	Praktická péče o osobu s omezenou svéprávností (zdravotní služby/souhlasy, rozhodování o ošetření, sociální služby, nárok na sociální dávky, dluhová oblast, zneplatňování právního jednání, vlastnictví zvířete, volební právo, detence ve zdravotnickém zařízení a v sociálních službách, vážně míněný nesouhlas, schvalování jednání, prodej majetku).
Závěr	Dotazy, které nepadly na úvod nebo v průběhu výuky.